

postihovati ve stejné míře všechny převody nemovitostí bez ohledu na výši jejich hodnoty. Autoři zákona č. 178/1937 Sb. z. a n. chtěli se přiblížití této teoretické zásadě aspoň tím, že odstupňovali základ nemovitostních poplatků po 20.000 Kč a po 50.000 Kč hodnoty a procento sazby po $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$ a po celém procentu. Tím se poplatková sazba zjednodušila, což má význam zejména při zapamatování si nových sazeb. Prakticky však zhoršilo nové odstupňování základu a procenta sazby poplatku nerovnost, vznikající při přechodech z nižší sazby do vyšší. Bude proto nutno napříště hojněji používat složitějšího výpočtu poplatků podle ustanovení § 6 nař. č. 75/1901 ř. z., resp. § 2, písm. i) vl. nař. č. 403/1920 Sb. z. a n. (pro Slovensko a P. Rus), mající za účel zabránit nesrovnalostem, které vzniknou tím, že stupeň hodnoty rozhodný pro poplatkové procento sazby byl jen o málo překročen. Poplatek se vypočte tak, aby z hodnoty nemovitě věci, podrobené vyššímu procentu, nezbyla po srážce poplatku menší částka, nežli by zůstala z nejvyšší hodnoty nejbliže nižšího stupně po srážce poplatku podle něho připadajícího.

Příklad: A, který nemá ani potomků ani manžela, prodá svému bratru B za trhovou cenu 150.900 Kč selskou usedlost (pozemky s obytnou budovou, hospodářsky k nim náležející), kterou sám obdělával, což také nabyvatel bude činiti [§ 1, odst. 1, písm. b), aa) zák. č. 178/1937 Sb. z. a n.]. Základem nemovitostního poplatku jest trhová cena 150.900 Kč, kterou nutno zaokrouhliti na číslo dělitelné 40 [§ 7 zák. č. 89/1862 ř. z., na Slovensku a P. Rusi § 3, písm. m) vl. nař. č. 403/20 Sb. z. a n.]. Poplatek 5% ze 150.920 Kč by činil 7546 Kč. Ježto však po odečtení tohoto poplatku 7546 Kč od základu 150.900 Kč zbude 143.354 Kč, tedy menší částka, nežli by zůstala z hodnoty nejbliže nižšího stupně (t. j. 150.000 Kč), po srážce poplatku podle něho připadajícího (t. j. 4% ze 150.000 Kč = 6000 Kč), tedy 144.000 Kč, stanoví se poplatek rozdíl mezi základem 150.900 Kč a vypočteným zbytkem 144.000 Kč a zaplatí se pouze 6900 Kč (t. j. 150.900 Kč — 144.000 Kč).

Dosud platné sazby nemovitostních poplatků podle § 2, písm. d) zákona č. 31/1920, resp. vl. nař. č. 403/1920 Sb. z. a n. (pro Slovensko a P. Rus), se platí přímo bez vyčkání úředního vyměření [§ 3, písm. ch) zákona č. 65/1933 a čl. III., písm. ch) vl. nař. č. 66/1933 Sb. z. a n.]. Tak nutno platit i převodní poplatky podle zák. č. 178/1937 Sb. z. a n., který doplnil cit. ustanovení zák. č. 31/1920, resp. vl. nař. č. 403/1920 Sb. z. a n. To platí ovšem jen o převodních poplatcích ze smluv trhových (postupních) o nemovitostech, včetně dražeb nemovitostí, avšak jen pokud poplatek připadá na trhovou (postupní) cenu. Je proto v zájmu poplatníka, aby se obeznámil se shora uvedeným způsobem vypočítávání převodních poplatků.*)

Glosy a aktuality.

Masaryk a právo.

Na zámku v Lánech zemřel 14. září 1937 president Osvooboditel. Masaryk nikdy nebyl jen prezidentem, nýbrž vždy též duchovním vůdcem celého národa. Jeho ideologie vyrůstala z ryzích hodnot mravních a proto i pro tvorbu našeho práva zůstává

věčnou směrnicí. — O Masarykově vztahu k právu nejobsáhleji, vědecky a při tom velmi zajímavě pojednal univ. prof. Dr. Bohuš Tomš a v knize »Masarykův zápas o právo přirozené«, vydané roku 1928. Upozorňujeme aspoň na jediné místo (str. 67): Pro Masaryka presidenta

*) Bližší viz Choděra, Poplatek nemovitostní (1933) a dodatek z r. 1937.

jest mravnost týmž východiskem politiky a práva právě tak, jako byla pro Masaryka učence a politika. Masaryk sám praví: ... bez všeobecného uznání mravních základů státu a politiky nelze spravovati žádný stát, žádnou organisaci společenskou. Neboť stát a zákon čerpají svou autoritu z všeobecného uznání mravních zásad a ze všeobecného souhlasu občanů v hlavních názorech na život a svět. Základem státu jest spravedlnost a spravedlnost je arithmetikou lásky. Stát rozšiřuje postupně zákonem, zvykovým i psaným, příkaz lásky na všechny praktické poměry společenského soužití a podle potřeby k uskutečnění donucuje mocí. Zákon, právo, toť etické minimum, kterým ve státě prakticky uskutečňuje se etické maximum, ideál. Ale ono minimum se vývojem lidstva přibližuje více ideálu (Svět. revoluce § 127).

Jubileum prof. Dra Jana Krčmáře.

Dne 27. července t. r. dožil se šedesáti let jeden z nejvýznamnějších našich právníků, univ. prof. dr. Jan Krčmář. Universitní dráhu nastoupil v r. 1902, kdy habilitoval se u prof. Stupeckého pro obor obč. práva spisem »O smlouvě námezdní«. Mimořádným profesorem stal se dr. Krčmář r. 1907 a řádným r. 1911. Dokonalá znalost práva, opírající se o fenomenální paměť, vytvořila vlastní způsob vědecké práce: mosaika přímo úžasného množství detailů. Samostatně vydaná díla vyplynula jednak z potřeb universitních (spis habilitační, v r. 1906 vydán »Úvod do mezinárodního práva soukr.« a v r. 1910 »Základy Bartolovy a Baldovy teorie mezinárodního práva soukromého«; tyto spisy zůstaly, bohužel, nedokončeny, »O smlouvě námezdní« vydána jen část úvodní, stejně »Úvod do mezinárodního práva« je prvním dílem a »Základy« jsou sou-

částí tohoto úvodu, jenž rozvržen byl na řadu dílů; universitní přednášky jsou základem 5ti dílného Práva občanského, jediný to úplný český systém obč. práva), jednak z potřeb nově tvořeného našeho státu (Zákon o zabrání velkého státu (Zákon o pozemkového, 1919 a práce z oboru práva mezinárodního). Podrobný soupis literární činnosti přinesla »Právní prakse« v minulém ročníku na str. 197 a 229. Filosoficky kloní se prof. Krčmář k brněnské škole normativní, ovšem s kritickými výhradami.

Velké umění dokonalé právnické formulace určilo prof. Krčmáře jako spolupracovníka při různých mezinárodních jednáních a hlavně jako nejdůležitějšího činitele při tvorbě nového občanského zákoníka.

Známa jest činnost prof. Krčmáře jako ministra školství a to po prvé v úřednické vládě Černého (od 18. III. do 12. X. 1926) a potom souvisle ve vládách Malypetra a Hodži (od 14. IV. 1934 do 23. I. 1936). Do druhého období spadá zejména známé předání insignií německou universitou české universitě pražské.

Prof. Krčmář je též velkým ctitelem umění. Byl dlouholetým předsedou Společnosti vlasteneckých přátel umění a jest zejména jeho zásluhou, že proslulá obrazárna převedena byla do majetku státního. Obtížný úkol byl prof. Krčmářovi svěřen jako čl. generálnímu komisaři letošní pařížské světové výstavy.

V zájmu naší právní vědy jest jubilatovi upřímně přáteli ještě mnohá léta plodné vědecké činnosti.

Jestě k právní existenci Československé obilní společnosti.

V čísle 9. »Právní prakse« uveřejněn byl můj článek, zabývající se otázkou právní existence Českoslo-

venské obilní společnosti, v němž jsem došel jednak k závěru, že Československá obilní společnost nestává po právu, dokud není zapsána do obchodního rejstříku, jednak že k tomuto zápisu může dojít toliko na podkladě společenské smlouvy, sepsané ve formě soudní neb notářské listiny, kterážto listina o ustavující valné hromadě obilní společnosti dne 16. července 1934 konané sepsána nebyla. Na toto stanovisko postavil se i krajský soud obchodní v Praze, který o návrhu na zápis obilní společnosti rozhodl usnesením ze dne 4. června 1937, č. j. Fo 94/35, a návrh na zápis zamítl s tímto odůvodněním:

»Návrhovatelka nepředložila soudem požadovaný notářský spis a navrhuje, aby o návrhu na zápis bylo rozhodnuto bez předložení notářské listiny a aniž by byla vyčkána publikace změny stanov, jež dle jejího tvrzení byla sice schválena, ale dosud ve Sbírce zákonů a nařízení nevydána.

Jde však o zápis akciové společnosti, jež byla utvořena (§ 6, odst. 3) vládním nařízením ze dne 13. července 1934, čís. 137 Sb. z. a n.

Toto vládní nařízení bylo vydáno podle čl. I. zákona ze dne 21. června 1934, čís. 109 Sb. z. a n. (zv. zmocňovací zákon).

Stanovy Československé obilní společnosti jsou součástí citovaného vl. nařízení (§ 6 nař.). Jak v § 6 výslovně uvedeno, mohou být ve stanovách obsaženy odchylky od právních předpisů platných jinak pro akciové společnosti.

§ 9 cit. nař. stanoví, že není-li v tomto nařízení nebo ve stanovách (§ 6) jinak určeno, platí pro společnost všeobecná ustanovení platná pro akciové společnosti.

V nařízení ani ve stanovách není výslovně určeno, že o zřízení a obsahu stanov nemusí být sepsána soudní neb notářská listina aneb, že bez této listiny lze zápis společnosti do rejstříku provést.

Z toho nutně vyplývá, když v tom směru není v nařízení ani stanovách jinak určeno, že platí ustanovení čl. 208, odst. 2 obč. zák. a že je proto nutno, aby stanovy společnosti byly ustavující valnou hromadou vzaty na vědomí, resp. přijaty tak, jak byly vydány jako součást vládního nařízení č. 137/34 Sb. z. a n.

Tomu není na závadu ani okolnost, že stanovy byly zřízeny a předem vydány jako příloha vládního nař. č. 137/34 pro vlá-

du zřizovanou společnost. Je tu obdoba zřízení stanov zakladateli pro akciovou společnost. Také v § 22 d) stanov připouští se změna stanov, na níž se usnáší valná hromada.

I když § 54 stanov omezil obor působnosti ustavující valné hromady na 3 body, přece usnášení o těchto bodech předpokládá, že ustavující valná hromada předem vzala na vědomí a tím přijala vydané stanovy, ježto počet místopředsedů i ostatních členů správní rady, jich náhradníků a revisorů účtů v § 54 stanov zvláště není uveden a nutno se proto obíratí stanovami.

Pokud se týká ustanovení § 8 nařízení, nemá toto vlivu na žádané předložení notářské listiny, ježto uvedené ustanovení je speciálním ustanovením pro tuto společnost, pokud se týká její činnosti.

Ježto tedy není výslovného předpisu odchýlného od ustanovení platných pro zápis akciových společností, nelze bez žádané náležitosti (listiny notářské) zápis společnosti jako akciové povolit.

Proti tomuto usnesení krajského soudu obchodního v Praze podala Československá obilní společnost stížnost k vrchnímu soudu v Praze, který usnesením ze dne 19. června 1937, č. j. R VII 877/37 vznesené stížnosti vyhověl, napadené usnesení krajského soudu obchodního v Praze zrušil a nařídil mu, aby po pravomoci zrušujícího usnesení o návrhu na zápis společnosti znovu rozhodl. Svoje stanovisko odůvodnil vrchní soud následovně:

»Soud rekursní souhlasí se stěžovatelkou, že nutno posuzovati zvláště a samostatně otázku zřízení stanov a změnu stanov.

Stanovy jako součást vládního nařízení čís. 137/34 Sb. z. a n. zřízeny byly výsostnou mocí státní.

Z toho se podává, že stěžovatelka nejen že o obsahu jich nerozhodovala, ale ani nemohla míti na jich obsah žádného vlivu.

Stanovy vyhlášené ve Sbírce zákonů a nařízení mají zavazující moc zákona, určují tudíž imperativně jejich zřízení, resp. jich počáteční obsah.

Teprve na změně stanov se usnáší valná hromada podle § 22 d) cit. vl. nař.

Stanovy mají závaznou moc zákona a působí tedy proti každému, i proti Československé obilní společnosti.

Oprávnění ustavující valné hromady vypočítává taxativně § 54 stanov.

Jinaké oprávnění ustavující valná hromada nemá. Formální vzetí na vědomí stanov zřízených státní mocí způsobem zavazujícím nemůže mítí žádného právního významu, jako by naopak bylo bez významu a zcela nezávazné prohlášení, že obsah stanov na vědomí neběře, neboť vyhlášené stanovy zavazují až do jich valnou hromadou pozdější usnesené změny.

Z toho plyne dále, že nebylo třeba učiniti nejen žádného projevu vůle při ustavující valné hromadě a vzetí jich na vědomí, ale že nebylo třeba o tom ani žádného zápisu, resp. ověření tohoto projevu vůle.

Československá obilní společnost nebyla zakladatelkou tohoto ústavu, ježto byl uveden v život nařizovací mocí státní.

Československá obilní společnost jest pouze vykonavatelkou projevu státní moci obsaženého v publikovaném vládním nařízení čís. 137/34 Sb. z. a n., jak z jeho obsahu jest zřetelně patrné.

Jestliže zákon předpisuje, že Československá obilní společnost (§ 4 cit. vládn. nař.) se zapíše do obchodního rejstříku, pak jest tento příkaz výronem státní moci, ale pak také zápis ten může mítí pouze povahu deklarativní evidence bez účinku konstitutivního, neboť Československá obilní společnost zřízená zákonem má svoji samostatnou existenci nejen před zápisem do obchodního rejstříku, ale i bez tohoto zápisu, jak plyne z ustanovení § 43 vládn. nař. čís. 137/34 Sb. z. a n. a vyhlášky min. zemědělství čís. 161/34 Sb. z. a n.

Opak toho jest ustanovení čl. 211 obch. zák., týkající se jiných akciových společností.

Poněvadž tedy stanovy (smlouva společenská) zřízeny byly státní mocí, nikoliv projevem smluvní vůle Československé obilní společnosti, není třeba předložení notářské listiny, t. j. osvědčení tohoto projevu vůle, jak jest předepsáno článkem 208, odst. 2 obch. zák.

Předpisy obchodního zákona platí podle § 6 lád. nař. č. 137/34 Sb. z. a n. pro Československou obilní společnost, pokud se z vládn. nař. č. 137/34 Sb. z. a n. nepodává něčeho jiného.

Z hoření odůvodnění se pak podává, že ustanovení čl. 208, odst. 2 obch. zák. při zápisu společnosti užití nelze.

Z odděleného posuzování zřízení stanov a s tím souvisejícího zápisu do obchodního rejstříku na straně jedné a změny stanov na straně druhé plyne, že otázka změny stanov se zápisem Československé obilní společnosti do obchodního rejstříku nijak nesouvisí, jest aktem samostatným a třeba tedy posouditi předpoklady pro zápis změn samostatně a dodatně.

Krajský soud obchodní v Praze po právní moci usnesení vrchního soudu skutečně pak Čsl. obilní společnost do obchodního rejstříku zapsal, a to usnesením ze dne 20. července 1937.

Dne 21. července 1937 (t. j. dnem vyhlášení) nabylo účinnosti vládní nařízení č. 193/1937, v němž bylo mimo jiné ustanoveno, že odstavec 2 šu 4 stanov Československé obilní společnosti mění se a doplňuje takto:

»Společnost se zapíše do obchodního rejstříku krajského soudu obchodního v Praze; její odbočky se zapisují do obchodního rejstříku příslušného krajského soudu. Zápis společnosti se provede na základě protokolu o ustavující valné hromadě, sepsaného podle § 20, odst. 3.« Za § 54 stanov Československé obilní společnosti vložen byl tímto vládním nařízením § 55 tohoto znění: »U zápisu stanov společnosti vydaných jako příloha vládn. nař. č. 137/1934 Sb. z. a n. a jejich změn do obchodního rejstříku není třeba, aby byla o nich sepisována soudní neb notářská listina.«

K úplnosti stávající situace dlužno ještě dodati, že proti zápisu Československé obilní společnosti do obchodního rejstříku byla podána celá řada stížností, při čemž stěžovatelé odůvodňují svůj zájem tím, že vedou jednak s Československou obilní společností spory, kde namítají, že neexistuje po právu, jednak podali stížnosti k nejvyššímu správnímu soudu do pokut, které jim byly uloženy správními úřady proto, že nesjednali s Čsl. obilní společností smlouvy o semílání obchodního mletí, v kterýchžto stížnostech uplatňují stejnou námitku, totiž právní neexistenci Čsl. obilní společnosti.

Vzhledem k tomu, co bylo právě vyliceno, zůstává i nadále při

nejmenším sporně, zda Československá obilní společnost až do dne svého zápisu do obchodního rejstříku stávala po právu či nikoliv. Že by ke své právní existenci Čsl. obilní společnost zápisu tohoto nepotřebovala, čili jinými slovy, že by tento zápis nebyl povahy konstitutivní, nýbrž pouze deklaratorní, to neodvážilo se vysloviti ani citované vládní nařízení č. 193/1937 Sb. z. a n., které pouze stanovilo, že k zápisu stanov společnosti a jejich změn do obchodního rejstříku není třeba, aby byla o nich sepisována soudní neb notářská listina.

Již sama tato dikce a stylisace vládního nařízení vyvrací názor vyslovený v rozhodnutí vrchního soudu shora uvedeném, že je třeba samostatně posuzovati otázku zřízení stanov a změny stanov, a dedukci z toho vyzovovanou, že podle vládní nař. č. 137/34 Sb. z. a n. stanovy byly zřízeny výsostnou mocí státní, takže nebylo třeba o nich žádného projevu vůle na ustanovující valné hromadě a také osvědčení tohoto projevu, t. j. notářské listiny k provedení zápisu do obchodního rejstříku, který je tu pouze povahy deklaratorní a nikoliv konstitutivní. Právě se totiž v citovaném rozhodnutí dále, že »Československá obilní společnost zřízená zákonem má svoji samostatnou právní existenci nejen před zápisem do obchodního rejstříku, ale i bez toho zápisu.«

Bohužel vrchní soud (vyjma poukazu k § 43 vládní nař. č. 137/34 Sb. z. a n. a k vyhlášce min. zemědělství č. 161/34 Sb. z. a n., o jejímž významu bylo již promluveno v předcházejícím článku) blíže vůbec neodůvodňuje, z čeho vyvozuje svůj právní náhled, že Československá obilní společnost existuje po právu i bez zápisu do obchodního rejstříku.

Jak již řečeno, to nebylo vysloveno ani ve vládní nař. č. 193/1937 Sb. z. a n. a tím méně se to dá vy-

voditi z vládní nař. č. 137/1934 Sb. z. a n.

O tom, že obsah stanov Čsl. obilní společnosti byl určen ve vládní nař. č. 137/34 Sb. z. a n. výsostnou mocí státní, není žádného sporu, ale tím není přece ještě určeno, že Čsl. obilní společnost existuje i bez zápisu do obchodního rejstříku, když naopak se v § 4 stanov o nutnosti tohoto zápisu mluví.

Ve vládní nař. č. 137/1934 Sb. z. a n. byl pouze předem a závazně určen obsah stanov (společenské smlouvy) Čsl. obilní společnosti, která se měla teprve utvořiti, a to — pokud nebylo stanoveno jinak — podle platných předpisů obchodního zákona o akciových společnostech (§ 9 vládní nař.). Zejména nebyla žádným předpisem tohoto vládní nařízení (a tím méně ovšem vyhláškou min. zemědělství č. 161/34 Sb. z. a n.) vyslovena právní existence Československé obilní společnosti již před zápisem do rejstříku. Že tomu tak jest, tomu nasvědčuje i dikce vládní nař. č. 137/1934 Sb. z. a n., která mluví o Čsl. obilní společnosti stále jako o společnosti, která se teprve v budoucnu utvoří. Tak na př. v § 6 tohoto nařízení se vyslovuje, že Čsl. obilní společnost se ustaví (nikoliv ustavuje!) jako společnost akciová. Stejně tak v § 1 stanov se mluví o tom, že Čsl. obilní společnost se ustaví jako akciová společnost a podle § 4. stanov z a p í š e do obchodního rejstříku. Rovněž v § 3 cit. vládní nař. se hovoří o tom, že organizace, pověřené prováděním úkolů vyplývajících z nové úpravy obchodu obilím vytvoří k tomu cíli společnou obchodní organizaci »Československou obilní společnost«.

Tedy organizace citované v § 3 vládní nař. měly Čsl. obilní společnost teprve vytvořiti, a nelze proto tvrditi, že by byla zřízena již

samotným zákonem (správně vládním nařízením) jak se to mylně domnívá Vrchní soud.

I v § 11 cit. vlád. nař. se stanoví, že společnost bude prováděti své obchody podle obchod. zásad a podle § 7 se akciová jistina rozvrhne na členy společnosti v poměru, který určí vláda, nedohodnou-li se o něm sami. Tu je patrné, že ku zřízení společnosti mělo dojíti teprve projevem vůle společníků (viz zejména cit. § 3 »skupiny vytvoří k tomu cíli společnou organizaci obchodní — Československou obilní společnost«), takže názor Vrchního soudu »že nebylo třeba učiniti žádného projevu vůle při ustavující valné hromadě« je naprosto nesprávný. Celá věc je totiž zkomplikována ještě tím, že z protokolu sepsaném o tak zvané »ustavující« schůzi obilní společnosti není ani nejmenší zmínky o tom, že by byli společníci (resp. jejich zástupci) na schůzi přítomní skutečně Čsl. obilní společnost **vytvořili**, jak to předpisuje § 3 cit. vlád. nař., že by ji byli ve smyslu § 4 toho nařízení a § 1 stanov **ustavili**, totiž že by byli se usnesli na stanovách, jejichž závazný obsah byl vytýčen vládním nařízením. Pouze úvodní řeči a volby, o ustavení se společnosti podle vlád. nař. není však v protokole ani slůvko.

Podle toho, jak vládní nařízení zní, měli zakladatelé Čsl. obilní společnosti vyhověti speciálním jeho předpisům a založiti Čsl. obilní společnost, při čemž měli do společenské smlouvy pojeti závazně to, co ve stanovách, tvořících »součást« vládního nařízení (§ 6) bylo obsaženo, jinak podle § 9 vlád. nař. měli se však řídití všeobecnými, kogentními předpisy obchodního

zákona, spolkového zákona a akciového regulativu o společnostech akciových, při čemž d o d a t e č n ě vlád. nař. č. 193/1937 Sb. z. a n. byla jim poskytnuta ještě další úleva spočívající v tom, že k zápisu stanov nebo jejich změn do obchodního rejstříku není třeba zřizovati soudní neb notářskou listinu.

I když tedy zakladatelé společnosti na obsah stanov nemohli mítí žádného vlivu, jak správně praví vrchní soud, neznamená to ještě, že nemusili Čsl. obilní společnost vytvořiti, ji ustaviti. Oni ji podle příkazu daného § 3 vlád. nař. vytvořiti měli, byli ovšem při tom vázáni při určení obsahu společenské smlouvy tak, že musili do ní pojeti stanov vyřícené k vlád. nařízením jako příloha. —

Při zápisu společnosti dne 20. VII. 1937 nebyl splněn ani tento požadavek, neboť z protokolu o »ustavující« valné hromadě nejde na jevo, že by se Čsl. obilní společnost pomocí svých zakladatelů skutečně ustavila, a nebyl splněn ani další požadavek, aby společenská smlouva byla zřízena ve formě soudní nebo notářské listiny. Zápis ten byl totiž proveden **o den dříve**, než nabylo účinnosti vlád. nař. č. 193/37 Sb. z. a n., které Čsl. obilní společnost tohoto zákonného požadavku zbavilo a které se stalo účinným dnem svého vyhlášení, t. j. 21. VII. 1937. Zákony (a tedy ani vládní nařízení) nepůsobí nazpět a dne 20. VII. 1937, kdy byla společnost do obchodního rejstříku zapísána, vlád. nař. č. 193/37 tudíž neplatilo a poměry společnosti, ohledně jejího zápisu do rejstříku, ještě neupravovalo. Naskytuje se otázka, zda právě vzhledem k tomu není nutný n o v ý zápis Čsl. obilní společnosti do obch. rejstříku?

Ale věc má ještě jeden háček. Vlád. nař. č. 193/37 je vydáno podle čl. III. č. 1 zák. z 21. VI. 1934 č.

109 Sb. z. a n. o mimořádné moci nařizovací a podle § 6, odst. 2. vl. nař. z 13. VII. 1934 č. 137 Sb. z. a n.

Zákon o mimořádné moci nařizovací byl naposledy prodloužen do 30. VI. 1937 a vlád. nař. č. 193/1937 Sb. z. a n. vydané na jeho podkladě bylo vydáno v době, kdy již zmocňovací zákon neplatil a kdy se vláda tedy již nemohla odvolávat na zmocnění, které jí parlament udělil.

Když jest tomu tak, pak jest vlád. nař. č. 193/1937 Sb. z. a n. nejvýše pouhým aktem správním, který ve svém ustanovení (§ 55) deroguje zákon, t. j. čl. 208 obch. zák., což však není přípustno.

Jak z vyličeného jest patrné, není právní existence Československé obilní společnosti ani v přítomné době na jisto postavena.

Při stručné rekapitulaci lze říci, že do dne 20. VII. 1937, t. j. do dne jejího zápisu do obchodního rejstříku po právu neexistovala a že i tento zápis budí odůvodněné pochybnosti, zda odpovídá zákonu a jest proto jen vítati, že jeho platnost byla napadena stížnostmi, takže Vrchní soud musí se ještě jednou věcí zabývat i není vyloučeno, že přijde ke slovu i Nejvyšší soud.

* * *

Nova v řízení odvolacím.

Otázka novot čili t. zv. plného odvolání, která je stále ožehavou, bude patrně opětně probírána na celostátním unifikačním kongresu právníků v Bratislavě (26.—28. září 1937). V parlamentní debatě o vládním návrhu nového civilního soudního řádu zástupci ludovců (Dr. Pružinský a Dr. Fritz) i zástupce komunistů (Dr. Clementis) se vyslovili pro plné odvolání, poslanec Dr. Mičura a senátor Dr. Milota pro vládní kompromisní návrh. Hlavní zpravodaj kongresový, bratislavský univ. prof. Dr. Štajgr nezaujal ke zmíněné sporné

otázce ve svém sjezdovém referátě stanoviska, kdežto spoluzpravodaj advokát Dr. Ernest Siegler je pro přípustnost novot v celém rozsahu. Z praktiků-soudců Cícha v Soudcovských listech č. 7 uvádí, že vládní osnova se přiklonila k principu civilního soudního řádu rakouského, patrně z toho důvodu, aby soud první stolice se nestal jen průchodní stanicí a že i ostatní důvody v motivech návrhu nového zákona uváděné jsou přesvědčující. Rovněž Frydrych v Soudcovských listech č. 8 se vehementně vyslovuje pro stanovisko vládního návrhu s tím doplňkem, aby přípustnost novot v řízení opravném byla omezena na spory, v nichž strany uplatňující opravný prostředek nebyly alespoň při posledním jednání v první stolici zastoupeny advokátem. Prof. Dr. Weiss, člen právní státní rady, se vyslovuje v Prager Juristische Zeitschrift č. 11 rovněž pro kompromisní návrh Horův, obsažený ve vládní osnově, poukazuje ovšem k tomu, že bude odvolacímu soudu někdy velmi obtížné řešiti a správně rozhodnouti, zda strana uvádějící novoty má skutečně omluvné důvody pro jejich opožděný přednes. Poněvadž podle zpráv denního tisku bude dalším koreferentem o novém civilním soudním řádu Dr. Štěpán Král a poněvadž lze ke kongresu očekávati četnou účast advokátů ze Slovenska a Podkarpatské Rusi, bude jednání o otázce novot jistě velmi živé.

A. Chytil.

Trestní odpovědnost za úraz na chodníku.

Nález Nejvyššího správního soudu ze dne 17. II. 1936, č. 10.579/36 (Boh. 12.294/36), podle něhož překročila městská rada v Brně meze zákona, když uložila pod trestní sankcí majitelům domů a pozemků péči o odstranění sněhu a náledí a nález ze dne 2. IV. 1936, č. 8074/33 (viz článek Jiřího Hory,

roč. I., str. 122 n.) měl odezvu v nové praxi okresního soudu trestního v Brně, který domovníky stíhané pro přestupek podle § 335 tr. z., příp. § 431 tr. z. osvobodil s odůvodněním, že řády města Brna, které stanoví povinnost majitelů domů čistiti chodníky, jsou v rozporu s platným právním řádem. Odvolací senát krajského soudu trestního v Brně rozsudky ty však zrušil. Ježto v poslední době se Nejvyšší soud otázkou tou zabýval a ježto je pozoruhodná i zmínka soudu o případném zbavení se trestní odpovědnosti, uvádíme část důvodů z rozsudku krajského soudu trestního v Brně ze dne 19. VII. 1937, č. j. T V 357/37-12:

»Z nálezu Nejvyššího správního soudu ze dne 17. II. 1936, č. 10.579/36 (Boh. 12.294/36) týkajícího se města Brna analogického s nálezem Nejvyššího správního soudu ze dne 2. IV. 1936, č. 8074/33 (Boh. 12.358/36) a z přípisu zemského úřadu v Brně ze dne 18. června 1936, č. 23.142/V/11, má sice odvolací soud shodně se soudem I. stolice za to, že městská rada brněnská nebyla oprávněna ve svém řádě o udržování čistoty v zemském hlavním městě Brně ze dne 30. VI. 1931, č. 3168/VI-31, resp. v domovním řádu ze dne 29. V. 1931, č. 610/VI-31 v jeho § 9 uložit majitelům domů, resp. jejich zřízením povinnost čištění chodníků a že tedy citované předpisy neexistují po právu, ale tato okolnost nevylučuje přes to trestní zodpovědnost majitele domu nebo jeho zřízence (domovníka) za úraz nastalý nečištěním chodníků.

Tím, že obžalovaný tuto svou povinnost dosud fakticky uznával a chodník čistil, jak vyplývá z jeho výpovědi u policie, kde udal, že chodník vždy čistil a posypával, nedomáhá se dosud svého osvobození od této fakticky převzaté povinnosti, způsobil, že město Brno nemělo příčiny starati se o čištění do své správy převzatého chodníku. Tak vznikl obžalovanému vůči městu Brno poměr závaznosti v této příčině, jehož obžalovaný nemůže jednostranně přerušit až když se jedná o jeho konkrétní odpovědnost za úraz.

Tím, že obžalovaný nevěděl brněnskou obec o svém úmyslu, nedbaje citovaných předpisů domovního řádu a řádu o udržování čistoty, převzal onu povinnost

via facti na sebe a jest za její plnění odpověden ve smyslu § 335 tr. z. a to ne snad proto, že tu porušil předpisy zvláště vyhlášené, když tyto dle shora neexistují po právu, nýbrž, že již podle přirozených následků svého opomenutí, které snadno každý může poznati, podle svého stavu a povolání a podle svých poměrů mohl nahlížeti, že se jeho opomenutím může způsobiti nebo zvětšiti nebezpečnost zdraví nebo tělesné bezpečnosti lidí, když přece musel věděti, že obec chodníků čistiti nebude, že to očekává od něho a že neочиštěný chodník bude chodcům nebezpečný.«

Je připraveno město Brno i jiná města, že domovníci hromadně oznámí, že nebudou čistiti chodníky? Bude záhodno do zimy věc rozřešiti.

Erika Staňková.

Unifikácia snadno a rychle.

Ke glose, uveřejněné na str. 257, roč. I. tohoto časopisu, píše nám Komise pro vydání Potravního kodexu československého:

»Nový Potravní kodex čs. neobsahuje žádné předpisy nebo ustanovení, které by byly v rozporu s platnými právními normami rázu právně »silnějšího« nejen na Slovensku a Podk. Rusi, nýbrž i v zemích České a Moravskoslezské. Nový kodex, svou povahou ministerský výnos (vydáváný ovšem se souhlasem 8 jiných ministerstev, zastoupených v ministerské komisi pro revisi Potravního kodexu čs.), má býti jednak doplňkem právních norem potravinových i jiných, které již existují (zákony a prováděcí nařízení k nim ať už býv. ministerstev rakouských nebo býv. ministerstev uherských nebo konečně i vládních nařízení československých), jednak má přinášeti jejich přehled ve stručném výtahu zároveň s aplikací jejich ustanovení na celou výrobu, oběh i kontrolu poživatin v naší republice. Proto také náš nový kodex podává podrobné vysvětlení, návody, zákazy a pod. tam, kde jiná právní norma »silnějšího« rázu nemůže jíti do takových podrobností a které tedy zůstávají nevyřešeny. To se týká zejména býv. potravních předpisů uherských, ježto v Uhrách nebyl do převratu vydán žádný potravní kodex obdobného rázu jako v býv. Rakousku známý Codex alimentarius austriacus, takže v býv. zemích uherských zůstalo mnoho sporných otázek právně nevyřešeno. A je právě úkolem nového Potravního kodexu čs., aby tuto mezeru vyplnil podáním co možná úplného přehledu právních norem potravinových, v té neb oné polovině republiky dosud platných, a hlavně aby tyto

právní normy doplnil resp. blíže vysvětlil všude tam, kde je toho zapotřebí, textem vlastním (novým), obsahujícím ty podrobnosti, které právě nemohou být v žádném zákoně ani v žádném ministerském (resp. vládním) nařízení obsaženy.

Ty kapitoly kodexové, které jsou pouhým překladem býv. Codicis aliment. austr., vydáváme znovu právě v nejbližších týdnech. Jsou to první tři kapitoly kodexové, obsažené v dosavadním I. sešitě Potravního kodexu čs. (I. Chléb a pečivo, II. Obiloviny a III. Luštěniny). Jakmile tedy vyjdou tyto kapitoly tiskem, splní nový Potravní kodex čs. i po této stránce své poslání se zřetelem na Slovensko a Podk. Rus, čímž pozбудou oprávnění výtky, činěné p. doc. Fundárkem, že tyto části Potravního kodexu čs., které obsahují jen český překlad býv. rakouských předpisů potravních, nemohou mít platnost také na Slovensku a Podk. Rusi, nýbrž jen v zemích České a Moravskoslezské. Nová kapitola »III. Luštěniny« obsahuje na př. také ustanovení, že slovenský hrách nesmí podle bursovnických zvyklostí obsahovat živé »mušky« jen tenkrát, byl-li prodán s označením »sterilovaný« (t. j. hrách, v němž byli škůdci umřveni způsobem zdravotně nezávadným); jinak mu však nelze vytýkat ani »muškovitost«, ani semena vyžraná luskokazem. Stejně ustanovení obsahuje nový kodex i pro »muškovitost« slovenské čočky, takže má plně na zřeteli odchýlené produkční poměry na Slovensku.

Závěr glosy p. doc. Fundárka ostatně sám nasvědčuje, že nový Potravní kodex čs. má značný význam i pro Slovensko a Podk. Rus a bude přímo nepostradatelným podkladem pro budoucí unifikaci potravních

předpisů čs., t. j. pro nový, jednotný zákon o potravinách. Že vydání tohoto nového zákona (kterého jest již naléhavě třeba jak z důvodů hospodářských, tak i politických a unifikačních, aby byla odstraněna dosavadní právní duplicita v oboru potravním) bude nový Potravní kodex čs. velmi na prospěch, o tom nemůže nikdo pochybovat, prostuduje-li si jeho obsah a ocení-li rozsáhlý materiál vědecký i odborný, v něm snesený. Do té doby se nový Potravní kodex čs. snaží v rámci svého poslání když ne odstranit, tedy aspoň překlenouti výše uvedenou právní duplicitu v oboru potravním všude tam, kde neexistuje žádná jiná právní norma »silnější« nebo kde je třeba takovouto právní normu doplnit, resp. blíže vysvětliti.«

Univ. doc. dr. J. Fundárek k tomuto vyjádření dodává:

»V závěre svéj glosy »Unifikácia snadno a rychle« som podotkol, že nový Potravný kodex československý bude podávať už obraz potravinárskeho práva platného na celom území štátu. Hneď ako budú kapitoly »I. Chlieb a pečivo, II. Obiloviny a III. Luštěniny« obsahujúce len preklad býv. Codicis alimentarii austriaci nahradené novým vydáním, v ktorom bude už i právo platné na Slovensku, stane sa celý Potravný kodex vítaným a cenným prameňom potravinárskeho práva československého.«

Literatura.

Rouček-Sedláček, **Komentář k čl. obecnému zákoníku občanskému a obč. právo platné na Slovensku a Podk. Rusi**, III. díl, (§§ 531—858), Praha, 1936, 680 stran. Cena 190 Kč.

V třetom diele obsahuje tento komentár dedické právo, všetok sem spadajúci materiál zákonný a patričnú judikatúru. Každý jednotlivý predpis o. z. o. uvádza sa najprv v českom znení, na čo nasleduje autentický text nemecký, potom text osnovy čl. zákoníka. K tomu pripojuje sa citácia patričných legislatívnych materiálov, potom literatúra, na čo nasleduje sy-

stematický výklad dotýčnej normy, konečne judikatúra.

Slovenské právo uvádza sa na konci metódou srovnávacou. Niekde sa krátko konštatuje, že jeho predpisy sú shodné, inde, kde sa ono odchyľuje, nasleduje obšírny výklad, pri čom sa hojne preberá z Nástinu Fanjora-Zátareckého, ale stretávame sa aj s obšírnymi, pôvodne spracovanými partiami. Sú cenným prínosom k literatúre slovenského práva a pochodia od viacerých autorov: Fajnora, Nožičku, Štajgra, súc písané taktéž slovensky. Slovenská literatúra sa cituje menej, uhorská je vynechaná. Iste by bola zaťažila dielo. Literatúra táto je systematicky